

Hyppää
Runoskylän arkeen
facebook.com/runoskyla
runoskyla.fi/blogi

Elämä edellä

Turun Runoskylässä etsitään asukkaiden elämänhistoriasta vinkkejä yhteiseen, mukavaan arkeen. Tarkalla korvalla kuullaan myös tämän päivän toiveet.

TEKSTI **Heidi Härmä** KUVAT **Pasi Leino**

soaiti, aamuvirkku ja erinomainen laulaja. Viihtyy villasukat jalassa, tekee kulmakunnan parhaat korvapuustit ja juo kahvinsa sokerilla.

Muun muassa tällaisia asioita – ne kaikkein tärkeimmät – kirjataan elämänhistorialomakkeelle, kun uusi asukas muuttaa turkulaiseen Runoskylään. Siellä, samassa pihapiirissä asustavat Emmi- ja Otso-koti sekä Varsinais-Suomen Muistiyhdistys ja sen Tammikoti-päiväpaikka. Kaikki tarjoavat palveluja muistisairaille ihmisille.

Runoskylän verkkosivuilla kerrotaan, ettei siellä suhtauduta murheellisesti vanhuuteen tai varrota hautajaisia vaan eletään täyttä elämää. Työntekijät tutustuvat asukkaisiin ja heidän elämänhistoriaansa, mikä tuo yhteisöön lämpöä ja kodikkuutta.

Emmi-kodin sosionomi **Sanna Kytölä** ja Otso-kodin vastuuhoitaja **Pia Laaksonen** haastavat vanhanaikaiseksi käyvän ajattelun siitä, mitä on muistisairaiden hoitotyö.

– Emme me *hoida*, vaan tulemme päiväksi heidän kotiinsa, heidän elämänlaatuaan kohentamaan. On tärkeää tietää, mistä ihminen pitää ja mistä ei. Mikä tekee onnelliseksi, mikä iloiseksi ja tyytyväiseksi, naiset pohtivat.

Elämänhistoriassa ei siis ole kyse vain vuosiluvuista ja tapahtumista, vaan myös pienistä yksityiskohdista, juuri kyseiselle ihmiselle merkityksellisistä asioista. Mutta tärkeitä ovat ne tapahtumatkin. Iäkkäimmillä asukkailla voi olla lukuisia menetyksiä, sotakokemuksia ja läheisten kuolemaa. Ne kaikki jättävät jälkensä – kuten toki myös hyvät

hetket: lasten syntymät, onnistumiset työelämässä, kesäpäivät mökillä.

Elämänhistoria ei lopu eiliseen

Historia kertoo paljon siitä, kuka ihminen on tänään: millaiseksi elämäntaival on muokannut tavat ja mielen. Mutta menneisyyden tunteminen ei yksin riitä. Elämänhistoria kun ei lopu eiliseen, vaan sitä kudotaan tarinaan lisää joka päivä.

Ihminen voi myös muuttua. Koko elämänsä maitoa karttanut voi iäkkäämpänä siitä pitää, ja klassisesta musiikista nauttanut saattaa vanhemmiten ihastua iskelmiin.

Runoskylän työntekijät havainnoivat asukkaita ja kirjaavat ylös monenlaisia asioita. Millainen musiikki miellyttää, haluaako kihartaa hiuksiaan, millaisiin hetkiin rauhoittuu. Joskus rinnalla kulmien huomataan jotain, mitä läheiset

SUURIN HYÖTY

Uuteen paikkaan muuttaminen voi olla raskasta, ahdistavaakin. Sitä voidaan merkittävästi lievittää, kun muistikodin työntekijät tutustuvat heti uuteen asukkaaseen ja hänen historiaansa. Kun muistisairas tuntee, että häntä ymmärretään ja hänen persoonastaan ollaan kiinnostuneita, voi hän tuntea olonsa kotoisaksi ja turvalliseksi.

eivät ole muistaneet tai osanneet kertoa.

– Voi olla asioita, joita ei ole terveenä ollessaan kertonut kenellekään, edes omaisille. He eivät siis aina tunne läheisensä elämänhistoriaa – vaikkapa ensirakkautta, kaikkia salaisuuksia. Täällä ne voivat käydä selville, Kytölä sanoo.

Laaksonen kertoo, että jokaiselle asukkaalle tehdään yhteiselon ajan ”omaa kirjaa”, johon kerätään muistoja, valokuvia, sutkautuksia ja vaikka laulun sanoja. Runoskylässä eletään elämänmatkan loppuun asti, ja kun matka päättyy, kirja lahjoitetaan omaisille. Oma kirja on tärkeä muisto läheisen viimeisistä vuosista, ja jotkut ovat kertoneet lukeneensa sen tarinoita ääneen hautajaisissa.

Laatua elämään

– Ihan kuin konserttimuusikko! Ihastellee Kytölä kertoessaan asukkaasta, joka kerran istahti pianon eteen, avasi kannen ja vetäisi suvereenisti **Mozartin** *Eine kleine Nachtmusikin*.

Nyt, kun soittotaidosta tiedetään, voidaan pianistille tarjota juuri omalta ja mielekkäältä tuntuvaa tekemistä. Yksilöllisyyden huomioiminen näkyy myös siinä, että useimmiten asukkaiden kanssa

ulkoillaan kaksin. Siten voidaan tehdä juuri sellaisia asioita kuin kukin toivoo.

Runoskylässä myös kokoontuu kuu-kausittain asukasraati. Porukalla käydään läpi, mitä on tehty, mitä syöty, oliko kivaa ja hyvää. Ja saa purnatakin. Kaikki keskustelut kirjataan ylös, ja niillä on aitoa painoarvoa. Yhteisen pöydän ääressä esiin nousseita toiveita ja haaveita voidaan myöhemmin toteuttaa.

Asukkaat ja työntekijät ovat yhdessä käyneet kirjaston lukupiirissä, elokuvissa, teatterissa, oluella ja torimakkarakalla. Kun hauska ajatus herää, siihen tartutaan. Kesällä joku halusi lähteä kioskille, joten Runoskylän pihalle tehtiin koju. Oli paperirahaa, ja käytiin ostamassa limsaa, karkkia, pähkinöitä ja sipsejä.

– Se oli *succès!* sanoo Laaksonen.

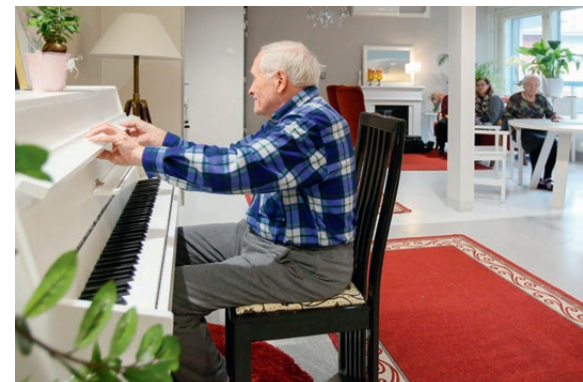
Luovaa sallivuutta

Runoskylässä ei ole sen enempää käsi- pareja tai rahaa kuin muuallakaan. Jotta kivat retket ja yhdessä puuhailu onnistuvat, tarvitaan Kytölän mukaan fiksuja johtajia ja järkevää työvuorosuunnittelua, suunnitelmallisuutta ylipäätään. Esimerkiksi iltapäivällä iltavuorolaisella on usein hyvin aikaa lähteä ulos.

Paitsi suunnitelmallisuutta, tarvitaan myös sallivuutta, luovuutta ja uskallusta tarttua hetkeen. Onko pakko olla päivällispöydässä klo 16, jos keilavuoro on vielä kesken? Haittaako, jos joskus palaa-kin teatterireissulta vasta iltakymmeneltä?

– Ei arkea tarvitse kellonaikoihin sitoa. Voi mennä nukkumaan viideltä tai kahdeltatoista yöllä. Työntekijät mukautuvat siihen, että tästä tuli nyt tällainen päivä, Laaksonen kertoo Runoskylän filosofiaa.

– Kyse on työn kulttuurista, tavasta tehdä. Ja kulttuuri tulee sellaiseksi kuin me sen teemme, Kytölä painottaa. 🌀

Johtolankana Hyvän hoidon kriteeristö

Hyvän hoidon kriteeristö on Muistiliiton työkirja, joka auttaa työyhteisöä kehittämään muistityötä. Elämänhistorian tunteminen ja elämänlaadun vaaliminen kuuluvat kriteereihin.

Tässä juttusarjassa arjen hyviä käytäntöjä peilataan Hyvän hoidon kriteeristöön.

Runoskylässä on alkamassa projekti, jossa tutustutaan kriteeristöön tarkemmin ja nostetaan muutama kehittämis kohta, joihin henkilöstö yhdessä pureutuu.

 Lue lisää: www.muistiliitto.fi > Tuki ja palvelut > Luettavaa ja tekemistä > Hyvän hoidon kriteeristö